

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 30 marca 2016 r.

DOLIS/DEC-230/16/22886, 22881

[...]

DECYZJA

Na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. 2012 r. poz. 270 ze zm.) w zw. z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 23 ze zm.) oraz art. 43 ust. 2 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. 2015 r. poz. 2135 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. [...] na decyzję organu z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLIS/DEC-60/16/4881,4886), w przedmiocie przetwarzania danych osobowych Pana A. S.,

- 1) uchylam zaskarżoną decyzję z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLIS/DEC-60/16/4881,4886) oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 23 września 2015 r. (znak: DOLIS/DEC-776/15/86858,86865),**
- 2) umarzam postępowanie w całości.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana A. S., zwanego dalej Skarżącym, na zaniechanie obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych zawartych w księdze chrztów przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. [...], zwanego dalej również Proboszczem Parafii.

W treści swojej skargi Skarżący zwrócił się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnej nakazującej Proboszczowi Parafii uaktualnienie i sprostowanie jego danych osobowych na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia

29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1182, ze zm. – dalej u.o.d.o.). Skarżący w przedmiotowym wniosku wskazał, iż w dniu [...] maja 2015 r. wysłał do Proboszcza Parafii oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego, połączone z prośbą o uaktualnienie jego danych osobowych, jednak otrzymał odpowiedź odmowną.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (dalej: Generalny Inspektor lub GODO) ustalił, co następuje.

1. Skarżący, pismem z dnia [...] maja 2015 r., skierował do Proboszcza Parafii oświadczenie, o treści: „na podstawie art. 60 Kodeksu Cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. 2005 nr 231 poz. 1965), z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego, tj. wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm Kościoła Katolickiego) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o jej art. 2 pkt 5 nie zamierzam tej decyzji uzasadniać poza tym, że nie chcę do niego należeć. Ponadto nie wyrażam zgody na przekazywanie informacji o tej decyzji osobom trzecim, a zwłaszcza członkom mojej rodziny. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych o ich uaktualnienie w Księdze Chrzta, przez naniesienie adnotacji o treści: *«Dnia [...] maja 2015 r. formalnym aktem wystąpił z Kościoła Katolickiego»* oraz o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższą adnotacją”.
2. Proboszcz Parafii w odpowiedzi poinformował Skarżącego o podstawach prawnych wystąpienia z Kościoła katolickiego oraz wskazał, że jest niewłaściwą osobą do przyjęcia oświadczenia Skarżącego.
3. Proboszcz Parafii w wyjaśnieniach przesłanych do Generalnego Inspektora wskazał, że jest proboszczem parafii chrztu Skarżącego oraz że „dane osobowe Skarżącego są przechowywane wyłącznie w celu wykonywania zadań statutowych Kościoła Katolickiego w oparciu o art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych”. Jednocześnie Proboszcz Parafii wyjaśnił, że w odpowiedzi na „oświadczenie woli” Skarżącego, wskazał Skarżącemu właściwy tryb postępowania w sprawie wystąpienia z Kościoła Katolickiego w oparciu o przepisy wykonawcze o charakterze duszpasterskim przyjęte przez Konferencję Episkopatu Polski „Zasady postępowania w sprawie apostazji dokonanej poprzez formalny akt wystąpienia z Kościoła” z dnia 27 września 2008 r.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Generalny Inspektor w dniu 23 września 2015r. wydał decyzję administracyjną (znak: DOLiS/DEC-776/15/86858,86865), mocą

której nakazał Proboszczowi, przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Skarżącego, polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem, zawartym w jego „Oświadczeniu woli” z dnia [...] maja 2015 r.

W ustawowym terminie Proboszcz Parafii złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej ww. decyzją.

GIODO, po powtórным rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzją z dnia 26 stycznia 2016 r. utrzymał w mocy decyzję z dnia 23 września 2015 r.

W dniu [...] lutego 2016 r. do Biura GIODO wpłynęła skarga Proboszcza na ww. decyzję GIODO z dnia 23 września 2015 r. i utrzymującą ją w mocy decyzję z dnia 26 stycznia 2016 r.

Proboszcz Parafii w swojej skardze zarzucił decyzjom wydanym przez GIODO, że:

- 1) organ nie wskazał w nich, dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyjaśnieniom Proboszcza Parafii w zakresie obowiązywania procedur związanych z wystąpieniem z Kościoła Katolickiego i nie wskazał podstawy prawnej, z przytoczeniem przepisów prawa, które dają GIODO uprawnienie do określania, kto należy do Kościoła Katolickiego,
- 2) organ błędnie interpretuje w nich wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 marca 2013 r. (sygn. akt I OSK 932/12), przyjmując że na skutek złożenia oświadczenia woli o wystąpieniu z kościoła Skarżący przestał być członkiem Kościoła i jego dane osobowe są wyłączone ze zbioru danych określonego w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych (dalej: Dz.U. 2015, poz. 2135 ze zm.). Tym samym, w ocenie Proboszcza Parafii, organ błędnie zakłada, że Księga Chrztów stanowi dwa zbiory danych, tj. zbiór osób należących jak i nienależących do Kościoła Katolickiego,
- 3) błędnie zinterpretowano w nich wolność wyznania, przypisując Skarżącej prawo do decydowania o procedurze, jaką zastosuje ona występując z Kościoła Katolickiego. Zdaniem Proboszcza Parafii wewnętrzne prawo Kościoła Katolickiego nie ogranicza bowiem prawa do wolności wyznania (tu konkretnie wolności wystąpienia ze związku wyznaniowego), ale wprowadzając reguły administracyjne przynależności, ustanawia formę, w jakiej dokonuje się wystąpienia, aby mogło być ono uznane za skuteczne. Tak jak prawo państwowe zna i stosuje ograniczenia pewnych praw poprzez definiowanie wymogów dotyczących formy, tak i prawo wewnętrzne Kościoła Katolickiego może je stosować w odniesieniu do swoich członków,
- 4) organ rozstrzygając sprawę bez podstawy prawnej przyznał sobie kompetencje do rozstrzygania kto należy, a kto nie należy do Kościoła Katolickiego, w tym prawo do wydawania skierowanych do proboszczów nakazów dotyczących dokonywania wpisów w księgach chrztu, tym samym naruszając zawartą w Konstytucji zasadę legalizmu.

Po powtórny rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu skargi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Skarga Proboszcza Parafii zasługuje na uwzględnienie w całości.

Generalny Inspektor prowadzi postępowanie w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego i to właśnie one, jako podstawa prawna, wyznaczają organowi granice, w zakresie których może on orzekać. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 ze zm.) [zwana dalej: u.o.d.o.]. Artykuł 12 pkt 2 u.o.d.o. wskazuje, że jednym z zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 43 ust. 2 u.o.d.o. w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 u.o.d.o. z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Należy zauważyć, że Kościół Rzymskokatolicki jest instytucją o uregulowanej sytuacji prawnej, unormowanej m. in. w Konstytucji RP w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi

przedstawicielami (art. 25 ust. 5). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.), Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1520/13 „punktem wyjścia do zajęcia przez GIODO stanowiska, co do przynależności Skarżącego do Kościoła Katolickiego, powinno być prawo wewnętrzne Kościoła. Wynika to wprost z art. 5 Konkordatu oraz z zasady autonomii kościołów przewidzianej w art. 25 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 9 Europejskiej Konwencji, a także z normy ustrojowej zawartej w art. 25 ust. 4 Konstytucji RP”. Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2015 r. (sygn. akt II: SA/Wa 847/14) podkreślono, iż cyt.: „(...) w sytuacji, gdy zagadnienie wystąpienia z Kościoła Katolickiego jest jedną z przesłanek wykonywania kompetencji przez organ administracji publicznej, to organ ten ustala przynależność do Kościoła wyłącznie w oparciu o dowody przedstawione przez stronę kościelną, w tym przede wszystkim na podstawie aktu chrztu z dokonaną adnotacją o wystąpieniu z Kościoła. Ustalanie tego faktu z powołaniem się na inne dowody jest niedopuszczalne. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do oświadczenia danej osoby o woli wystąpienia z Kościoła, a sprawy sporne na tym tle są sprawami kościelnymi, które winny być rozstrzygane na zasadach i w trybie określonych przez prawo kościelne”. Dodatkowo ten sam Sąd w wyroku z dnia 24 listopada 2015 r. (sygn. akt: II SA/Wa 324/15) podniósł, że: „Do czasu wyczerpania procedur kościelnych w zakresie apostazji, prawo świeckie zdaniem Sądu doznaje <<swoistego czasowego zawieszenia>>. Prawo kościelne w zakresie wystąpienia z Kościoła Katolickiego stanowi bowiem *lex specialis* i znajduje w tym przedmiocie pierwszeństwo w zastosowaniu”.

Analiza w/w przepisów prawa, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, prowadzi do wniosku, że decydującym w niniejszym postępowaniu jest to, czy GIODO ma uprawnienia do wydawania decyzji nakazujących aktualizację danych w Księgach Chrztu. Z przytoczonego powyżej art. 43 ust. 2 u.o.d.o. wynika brak kompetencji GIODO do wydawania decyzji związanych z rozpatrywaniem skarg w zakresie danych osobowych przetwarzanych w zbiorach, o których mowa w pkt 3 ust. 1 tego artykułu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, prowadząc postępowanie administracyjne, dokonał oceny całego zebranego materiału dowodowego. W toku postępowania Proboszcz Parafii wypowiedział się co do statusu Skarżącego w świetle prawa wewnętrznego Kościoła oraz w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że Skarżący nie dopełnił wewnętrznej procedury wystąpienia z Kościoła Katolickiego, o której to został poinformowany pismem z dnia 25 maja 2015 r. Dodatkowo, w piśmie do GIODO z dnia 7 lipca 2015 r. Proboszcz Parafii wyjaśnił, iż musi przestrzegać decyzji Konferencji Episkopatu Polski z dnia 27.09.2008 r. o ‘Zasadach postępowania w sprawie apostazji dokonanej przez formalny akt wystąpienia z Kościoła’, zgodnie z którą

występujący z Kościoła winien podpisać oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła w obecności dwóch świadków wobec proboszcza swojego miejsca zamieszkania stałego lub tymczasowego. Ponadto, Skarżący w treści skargi podniósł, że jedynym działaniem jakie podjął w celu wystąpienia z w/w wspólnoty było złożenie Proboszczowi Parafii pisemnego oświadczenia woli z dnia [...] maja 2015 r. GİODO, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdził, iż w zaistniałej sytuacji nie mogą być zastosowane przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 43 ust. 2 u.o.d.o. organowi nie przysługują uprawnienia do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w ramach art. 18 u.o.d.o. w stosunku do osób należących do kościołów i związków wyznaniowych. W związku z brakiem możliwości zastosowania art. 18 u.o.d.o. w zaistniałym stanie faktycznym należy umorzyć postępowanie. W tym miejscu wskazać należy, że GİODO nie ma podstaw do weryfikacji procedury występowania z Kościoła Katolickiego, ponieważ przepisy powszechnie obowiązujące nie dają mu tego rodzaju kompetencji, na co wskazuje przywołany powyżej art. 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.) [zwanej dalej: Kpa], gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Przedmiot postępowania wiąże się ze stosowaniem przez organ publiczny przepisów materialnego prawa administracyjnego. W doktrynie wskazuje się, że cyt.: „bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym.” (B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 489).

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

Zgodnie z art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.) organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zaskarżono, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. W

niniejszej sprawie organ, po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego stwierdził, że działał na podstawie przepisów prawa. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uchylił wydaną decyzję z dnia 23 września 2015 r. (znak: DOLIS/DEC-776/15/86858,86865), wydając w trybie w/w artykułu niniejszą nową decyzję, uchylając w niej decyzję z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLIS/DEC-60/16/4881,4886). W związku z powyższym GIODO rozstrzygnął jak na wstępie, uchylając zaskarżone decyzje oraz umarzając postępowanie prowadzone z wniosku Skarżącego o nakazanie Proboszczowi Parafii aktualizacji jego danych osobowych w Księżce Chrzstów.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 i art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2 oraz art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).